

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ
РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА**

**Робоча програма
для студентів спеціальності
076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність"
другого (магістерського) рівня**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2017**

УДК 338.22(07.034)

У67

Укладач Г. Л. Матвієнко-Біляєва

Затверджено на засіданні кафедри підприємницької діяльності.
Протокол № 1 від 01.09.2016 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Управління ефективністю розвитку підприємництва : робоча програма для студентів спеціальності 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" другого (магістерського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. Г. Л. Матвієнко-Біляєва. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 68 с.

Подано тематичний план навчальної дисципліни та її зміст за модулями й темами. Уміщено плани лекцій, практичних і семінарських занять; матеріали для закріплення знань (завдання для самостійної роботи, контрольні запитання); методи контролю за засвоєнням професійних компетентностей, якими повинен володіти студент після вивчення навчальної дисципліни.

Рекомендовано для студентів спеціальності 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" другого (магістерського) рівня.

УДК 338.22(07.034)

© Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, 2017

Вступ

Трансформаційні процеси в економіці України суттєво впливають на діяльність усіх суб'єктів господарювання, на їхнє економічне, інформаційне та правове середовище. За таких умов нестабільність зовнішніх факторів діяльності та низька адаптивна здатність підприємств до будь-яких ринкових перетворень створюють загрози їхньому подальшому розвитку. Тому бізнес-процеси на підприємствах зазнають значних змін, які передусім пов'язані зі збереженням або відтворенням їхньої конкурентоспроможності. Орієнтація на певний конкурентний статус спонукає підприємство до ефективного використання всіх наявних ресурсів, здібностей персоналу, інформаційних, фінансових та інноваційних можливостей. У цьому аспекті ефективність системи управління набуває вагомого значення в контексті підтримання конкурентоспроможності та подальшого ефективного розвитку підприємства. Навчальна дисципліна "Управління ефективністю розвитку підприємництва" є необхідною дисципліною для фахівців у галузі управління та адміністрування, оскільки охоплює основні розділи організації та ефективності господарювання на рівні основної структурної ланки суспільного виробництва, дає необхідну сукупність теоретичних і практичних знань з управління ринковою економікою на сучасному етапі її розвитку в Україні.

Управління ефективністю розвитку підприємництва досліджує вплив факторів виробництва на результати ефективності підприємницької діяльності, а також комплекс відносин із приводу формування та використання ресурсів і результатів діяльності підприємництва.

Окрім загальноекономічних тенденцій і процесів об'єктивною необхідністю дослідження ефективності управління розвитком також залишається майже повна відсутність комплексних наукових розробок, спрямованих на вирішення проблем управління розвитком, що не дозволяє вирішувати проблемні питання на базі накопиченого досвіду, сучасного стану та стратегічних цілей діяльності суб'єктів господарювання.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни		
		денна форма навчання		заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 07 "Управління та адміністрування"	базова		
Змістових модулів – 4	Усі спеціальності	1 семестр	2 семестр	
		Рік підготовки		
Загальна кількість годин: для денної форми – 300 для заочної форми – 252	Усі спеціальності	1-й		4-й
		Семестр		
		1-2 й		4-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4; самостійної роботи студента – 4,5	Освітній ступінь: магістр	18 год (I семестр) 18 год (II семестр)		20 год
		Практичні, семінарські		
		32 год (I семестр) 22 год (II семестр)		20 год
		Самостійна робота		
		100 год (I семестр) 110 год (II семестр)		212 год
		Вид контролю		
		залік (I семестр), Іспит (II семестр)		іспит

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 43 %;

для заочної форми навчання – 19%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання цієї навчальної дисципліни є формування системи професійних компетентностей щодо використання основних методів організації ефективного розвитку підприємництва для вирішення конкретних економічних завдань в межах ланки суспільного виробництва – підприємництва на сучасному етапі розвитку економіки.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**:

опанування нормативно-правової бази щодо створення бізнесу різних організаційно-правових форм;

вивчення господарських процесів, які відбуваються у виробничо-комерційних системах підприємництва;

визначення параметрів здійснення виробничого процесу й основ управління підприємством;

визначення ресурсів, які використовує сучасний бізнес у процесі господарювання, та проведення оцінювання ефективності їхнього використання;

опанування методики визначення доходів, витрат, фінансових результатів і ефективності функціонування підприємства загалом;

засвоєння досягнень теорії та практики управління підприємством.

Об'єктом навчальної дисципліни виступає розвиток підприємництва як відкрита ринкова система.

Предметом навчальної дисципліни є економічні процеси та пов'язані з ними впливи на ефективність розвитку підприємництва.

Вивчення навчальної дисципліни "Управління ефективністю розвитку підприємства" студент розпочинає, прослухавши більшість навчальних дисциплін гуманітарного та професійного циклів. Теоретико-методологічною базою вивчення дисципліни "Управління ефективністю розвитку підприємства" є попередні навчальні дисципліни: "Макроекономіка", "Мікроекономіка", "Підприємство", "Економіка бізнесу". У свою чергу знання з цієї дисципліни забезпечують успішне засвоєння таких навчальних дисциплін, як: "Соціальне підприємство", "Контролінг підприємницької діяльності", "Оцінка ефективності бізнесу" та інші, а також виконання тренінгів, міждисциплінарних комплексних курсових робіт, магістерських дипломних робіт.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять і виконання практичних завдань. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час семінарських занять. Також велике значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі види занять розроблені відповідно до Європейської трансферної накопичувальної системи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

систему факторів, що впливають на ефективність функціонування підприємництва;

закономірності здійснення ефективного управління підприємством;

особливості реалізації економічних відносин і підприємстві;

методи врахування, оцінювання витрат і результатів діяльності підприємства;

напрями та фактори підвищення ефективності розвитку підприємства;

вміти:

визначати місце підприємства у ринковому середовищі;

класифікувати підприємство за певними класифікаційними ознаками;

класифікувати основні види підприємницької діяльності;

аналізувати та економічно інтерпретувати нормативну базу підприємства в Україні;

виявляти вплив зовнішнього середовища на ефективний розвиток підприємства;

класифікувати принципи ефективного управління підприємством;

оцінювати ефективність технічних і організаційних нововведень;

оцінювати ефективність діяльності трудових ресурсів підприємства;

визначати конкурентоспроможність продукції підприємства;

визначати економічну ефективність і економічний ефект розвитку підприємства.

У процесі викладання навчальної дисципліни "Управління ефективністю розвитку підприємства" основна увага приділяється оволодінню студентами професійними **компетентностями**, що подані в табл. 2.1.

Професійні компетентності, які отримують студенти після вивчення навчальної дисципліни

Код компетентності	Назва компетентності	Складові компетентності
УЕРП 1	Здатність визначати ефективність та результативність підприємства в ринковому середовищі	Визначати змістовну відмінність від понять "ефективність" і "результативність" діяльності
		Визначати основні показники ефективності підприємницької діяльності
		Визначати процес управління та розвиток підприємства
УЕРП 2	Володіння економічними прийомами оцінювання ефективності управління розвитком капіталу підприємства	Управляти ефективністю розвитку фінансових ресурсів підприємства
		Управляти ефективності використання інвестиціями підприємства
		Проводити оцінювання рівня якості та конкурентоспроможності продукції підприємства
		Визначати принципи організації виробничих процесів
УЕРП 3	Здатність до формування збалансованої системи показників підприємства	Визначати основні концепції збалансованої системи показників
		Проводити оцінювання ефективності впровадження збалансованої системи показників
УЕРП 4	Здатність до оцінювання конкурентоспроможності діяльності та розвитку підприємства	Здатність ідентифікувати економічний ефект та конкурентоспроможність підприємства
		Здатність визначати показники конкурентоспроможності підприємства
		Визначати та обґрунтовувати фактори підвищення конкурентоспроможності підприємства

* УЕРП – управління ефективністю розвитку підприємства.

Структура складників професійних компетентностей та їхнє формування відповідно до Національної рамки кваліфікації України наведено в табл. А.1 додатка А.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Організаційно-економічний механізм ефективного розвитку підприємництва

Тема 1. Теоретичні аспекти понять "ефективність діяльності" та "результативність діяльності"

1.1. Змістова сутність поняття "ефективність діяльності".

Теорія понять "ефективність" і "ефект" діяльності, їхні особливості вимірювання. Система показників ефективності.

1.2. Змістова сутність поняття "результативність діяльності".

Необхідність вимірювання "результативності діяльності" та зміст, вкладений в це поняття. Проблеми вимірювання й оцінювання результативності діяльності. Співвідношення індивідуальних показників результативності діяльності з показниками результативності підприємництва загалом.

Тема 2. Теоретичні аспекти підприємництва

2.1. Основи підприємницької діяльності

Сутність підприємницької діяльності й еволюція поглядів щодо його розуміння. Класична й інноваційна моделі підприємництва. Принципи здійснення підприємницької діяльності. Основні функції підприємництва – творча, ресурсна, організаційна та їхня характеристика. Види підприємництва: виробниче, комерційне, фінансове, посередницьке та їхня характеристика. Передумови розвитку підприємництва: економічні, політичні, юридичні, соціальні, психологічні.

2.2. Основні види підприємництва.

Характеристика основних видів діяльності підприємництва згідно з нормативними актами (основна, операційна, інша, фінансова, інвестиційна). Характеристика видів діяльності підприємництва (виробнича, науково-дослідна, торгівельна, інша).

Тема 3. Сутність і зміст поняття розвитку підприємництва

3.1. Теоретичні засади поняття "розвиток".

Економічна сутність поняття "розвиток". Підходи до визначення "розвитку підприємництва". Цілі розвитку підприємства. Об'єкти та напрями розвитку підприємництва. Види розвитку: екстенсивний та інтенсивний.

3.2. Фактори впливу на розвиток підприємництва.

Фактори макро-, мезо- та мікросередовища. Класифікація факторів, що впливають на розвиток підприємництва. Ефективність організаційної структури підприємництва.

Змістовий модуль 2

Ефективне управління капіталом підприємництва

Тема 4. Сутність і структура капіталу підприємництва

4.1. Економічна сутність і класифікація капіталу підприємництва.

Сучасне визначення категорії "капітал". Характеристика та основні риси капіталу. Роль капіталу в економічному розвитку підприємництва.

4.2. Принципи формування капіталу підприємництва.

Принцип перспектив розвитку діяльності підприємництва. Принцип забезпечення відповідності обсягу залученого капіталу до обсягу формувальних активів підприємництва. Принцип забезпечення оптимальності структури капіталу з позицій його ефективного функціонування. Структура капіталу підприємництва.

Тема 5. Управління трудовими ресурсами та інтелектуальним капіталом підприємництва

5.1. Загальна характеристика та класифікація трудових ресурсів підприємства.

Визначення економічних термінів: трудові ресурси, кадри, персонал, трудовий потенціал. Категорії персоналу підприємств (керівники, спеціалісти, службовці, робітники). Поділ персоналу за професіями, спеціальностями та кваліфікацією. Виокремлення та характеристика робітників за рівнем кваліфікації.

5.2. Сутність нематеріальних ресурсів.

Поняття та види нематеріальних ресурсів підприємства, їхній вплив на конкурентоспроможність продукції підприємства. Види нематеріальних ресурсів: об'єкти промислової власності (винахід, промисловий зразок, корисна модель, товарні знаки та знаки обслуговування); об'єкти інтелектуальної власності (програмне забезпечення, банки і бази даних, банки та бази знань, фірмові найменування); інші нематеріальні ресурси (ноу-хау, раціоналізаторська пропозиція, найменування місця походження, гудвіл). Характеристика різних видів нематеріальних ресурсів. Поняття "промислова власність", її характеристика.

5.3. Визначення та характеристика нематеріальних активів підприємства.

Визначення відмінностей між поняттями нематеріальних активів і нематеріальних ресурсів. Поняття та елементний склад нематеріальних активів. Документи, що засвідчують права власності на об'єкти нематеріальних активів (свідоцтва, патенти, ліцензії). Види ліцензій та їхня характеристика. Види ліцензійних платежів. Визначення роялті. Визначення паушальних платежів.

5.4. Оцінювання нематеріальних активів і напрями підвищення їхнього використання.

Нормативна база обчислення амортизації нематеріальних активів. Оцінювання та строки зношування (старіння) нематеріальних активів підприємства. Підходи щодо оцінювання вартості нематеріальних активів (доходний, витратний, ринковий) та їхня характеристика.

Тема 6. Управління інвестиційним капіталом підприємництва

6.1. Інвестиційний портфель підприємництва.

Взаємозв'язок інвестиційної стратегії підприємництва з його життєвим циклом і стратегією розвитку. Реальні та фінансові інвестиції: змістова характеристика й умови застосування в Україні. Управлінські опціони щодо життєвого циклу, умов реалізації інвестиційних програм підприємства. Характеристика інвестиційних якостей окремих інструментів фондового ринку. Фактори, що визначають інвестиційні якості фінансових інструментів.

6.2. Види фінансових інвестицій та умови їхнього здійснення.

Види цінних паперів, які є об'єктом портфельного інвестування. Інвестиційні якості цінних паперів – об'єктів портфельного інвестування. Оцінювання об'єктів портфельного інвестування. Визначення вартості цінного паперу.

6.3. Формування і аналіз інвестиційного портфелю підприємництва.

Типи портфелів цінних паперів. Види операцій і організація управління портфелем цінних паперів. Портфельні стратегії. Фактори впливу на інвестиційну політику підприємства. Методи управління інвестиційним портфелем підприємства. Управління реальними інвестиціями. Принципи формування інвестиційного портфелю підприємства. Критерії оптимізації структури інвестиційного портфелю. Оцінювання ризику та доходності інвестиційного портфелю. Диверсифікація інвестиційного портфелю.

Тема 7. Управління логістичним капіталом підприємництва

7.1. Сутність і види логістики.

Еволюція поглядів на категорію "логістика". Загальна характеристика логістичної діяльності підприємництва. Дослідження матеріальних потоків як основних об'єктів дослідження в логістиці.

7.2. Логістичний капітал.

Продуктові атрибути та логістичний цикл товару. Внутрішні потокові процеси підприємництва. Основні характеристики традиційної концепції організації виробництва. Основні характеристики логістичної концепції організації виробництва. Мікрологістична система "KANBAN". Основні недоліки системи "KANBAN". Логістична концепція "Just-in-time" її переваги та недоліки.

Тема 8. Управління інноваційним капіталом підприємництва

8.1. Сутність інноваційної діяльності.

Загальна характеристика інноваційної діяльності. Результати інноваційної діяльності. Об'єкти та суб'єкти інноваційної діяльності. Інноваційний продукт.

8.2. Науково-технічний прогрес і його вплив на інноваційний капітал підприємництва.

Науково-технічний прогрес (НТП), його сутність форми та пріоритетні напрями. Тенденції розвитку НТП. Поняття та змістова характеристика інноваційних процесів. Вплив інноваційної діяльності на виробництво, будь-яку господарську та підприємницьку діяльність.

Змістовий модуль 3

Ефективне управління розвитком підприємництва на основі формування збалансованої системи показників

Тема 9. Управління прибутком підприємництва

9.1. Сутність і види прибутку на підприємстві.

Прибуток як критерій ефективності відтворення та як показник, що відображає кінцевий результат інтенсивного й екстенсивного розвитку підприємництва. Функції прибутку. Види прибутку та їхній склад. Фактори, що впливають на реалізацію та підприємницький дохід.

9.2. Сутність і принципи розподілу прибутку підприємства.

Формування та використання прибутку за даними фінансової звітності. Чиста рентабельність власних коштів та її вплив на політику підприємництва. Норма розподілу прибутку та його оптимальна

величина за різних виплат. Внутрішні темпи росту та їхня залежність від норми розподілу. Досягнення найбільш оптимальних значень внутрішніх темпів росту та норм розподілу. Фактори, що впливають на норми розподілу: правові, контрактні й інші.

9.3. Дивідендна політика як елемент управління капіталом підприємництва.

Види дивідендної політики та фактори, що впливають на неї. Взаємозв'язок стратегічних завдань підприємства з його дивідендною політикою. Порядок та види виплати дивідендів та їхні джерела. Дивідендна політика та регулювання курсу акцій.

Тема 10. Основні концепції збалансованої системи показників

10.1. Методологічні засади збалансованої системи показників (ЗСП).

Характеристика збалансованої системи показників, як сучасного інструменту управління. Концепція Р. Каплана та Д. Нортон. Перспективи розвитку збалансованої системи показників.

10.2. Переваги та недоліки збалансованої системи показників.

Можливості використання збалансованої системи показників. Недоліки збалансованої системи показників.

Тема 11. Розроблення збалансованої системи показників підприємництва

11.1. Формування системи показників оцінювання підприємницької діяльності.

Передумови формування системи показників підприємницької діяльності. Класифікація показників управління підприємством.

11.2. Складники збалансованої системи показників.

Маркетинговий складник. Фінансовий складник. Складник бізнес-процесів. Клієнтський складник: якість і розвиток персоналу.

Змістовий модуль 4

Конкурентоспроможність ефективного розвитку підприємництва

Тема 12. Оцінювання конкурентоспроможності продукції (послуг) підприємництва

12.1. Основні етапи оцінювання конкурентоспроможності продукції (послуг) підприємництва.

Теоретичні аспекти "конкурентоспроможність продукції (послуг). Показники конкурентоспроможності продукції (послуг). Фактори, які впливають на конкурентоспроможність продукції (послуг).

12.2. Сучасні методи оцінювання конкурентоспроможності продукції (послуг) підприємництва.

Основні принципи оцінювання конкурентоспроможності продукції (послуг). Методи оцінювання конкурентоспроможності продукції: прямі методи, методи оцінювання якості продукції як непрямі методи оцінювання її конкурентоспроможності, методи оцінювання конкурентоспроможності, що використовують на різних етапах життєвого циклу.

Тема 13. Розроблення та забезпечення підвищення ефективності конкурентоспроможності підприємництва

13.1. Концепція розроблення програми підвищення ефективності конкурентоспроможності підприємства.

Зміст та характерні риси програми підвищення ефективності конкурентоспроможності. Структура програми підвищення ефективності конкурентоспроможності та її основні напрямки. Побудова "дерева цілей" для кожного напрямку підвищення ефективності конкурентоспроможності підприємства.

13.2. Реструктуризація як інструмент підвищення ефективності конкурентоспроможності підприємства.

Співвідношення понять "реорганізація" та "реструктуризація". Реформування підприємницької діяльності. Принципова схема та напрями реструктуризації підприємства.

Тема 14. Управління ефективністю конкурентоспроможності потенціалу підприємства

14. 1. Потенціал підприємства як об'єкт управління.

Сутність поняття конкурентоспроможність управління "потенціалом" підприємства. Підходи до визначення поняття "потенціал підприємства". Необхідність управління потенціалом підприємства. Управління потенціалом підприємства: сутність, об'єкт, предмет дослідження, мета та завдання.

14. 2. Управління конкурентоспроможністю підприємства.

Потенціал підприємства як джерело формування конкурентних переваг підприємства. Сутність і основні рівні конкурентоспроможності потенціалу підприємства.

4. Структура навчальної дисципліни

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного та ґрунтовного опрацювання змістових модулів. Змістовий модуль – це відносно окремих самостійний блок навчальної дисципліни, який логічно об'єднує кілька змістових елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками. Тематичний план навчальної дисципліни складається з чотирьох змістових модулів (табл. 4.1 і 4.2).

Таблиця 4.1

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни (денна форма)

Назви змістових модулів і тем	усього	Кількість годин у тому числі		
		лекційні	практичні, семінарські	самостійна робота
1	2	3	4	5
I семестр				
Змістовий модуль 1				
Організаційно-економічний механізм ефективного розвитку підприємництва				
<i>Тема 1.</i> Теоретичні аспекти понять "ефективність діяльності" та "результативність діяльності"	18	2	4	12
<i>Тема 2.</i> Теоретичні аспекти підприємництва	18	2	4	12
<i>Тема 3.</i> Сутність і зміст поняття розвитку підприємництва	20	4	4	12
Разом за змістовим модулем 1	56	8	12	36
Змістовий модуль 2				
Ефективне управління капіталом підприємництва				
<i>Тема 4.</i> Сутність і структура капіталу підприємництва	18	2	4	12
<i>Тема 5.</i> Управління трудовими ресурсами та інтелектуальним капіталом підприємництва	18	2	4	12
<i>Тема 6.</i> Управління інвестиційним капіталом підприємництва	18	2	4	12

Закінчення табл. 4.1

1	2	3	4	5
Тема 7. Управління логістичним капіталом підприємництва	20	2	4	14
Тема 8. Управління інноваційним капіталом підприємництва	20	2	4	14
Разом за змістовим модулем 2	94	10	20	64
Усього годин за I семестром	150	18	32	100
II семестр				
Змістовий модуль 3				
Ефективне управління розвитком підприємництва на основі формування збалансованої системи показників				
Тема 9. Управління прибутком підприємництва	24	2	4	18
Тема 10. Основні концепції збалансованої системи показників	24	2	4	18
Тема 11. Розроблення збалансованої системи показників підприємництва	24	2	4	20
Разом за змістовим модулем 3	72	6	12	56
Змістовий модуль 4				
Конкурентоспроможність ефективного розвитку підприємництва				
Тема 12. Оцінювання конкурентоспроможності продукції (послуг) підприємництва	26	4	4	18
Тема 13. Розроблення та забезпечення підвищення ефективності конкурентоспроможності підприємництва	26	4	4	18
Тема 14. Управління ефективністю конкурентоспроможності потенціалу підприємництва	24	4	2	18
Разом за змістовим модулем 4	76	12	10	54
Усього годин за II семестр	150	18	22	110
Усього годин з навчальної дисципліни	300	32	54	210

**Структура залікового кредиту навчальної дисципліни
(заочна форма)**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	заочна форма				
	у тому числі				
	усього	лекційні	практичні	проведення підсумкового контролю	самостійна робота
підготовка до занять					
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1					
Організаційно-економічний механізм ефективного розвитку підприємництва					
<i>Тема 1.</i> Теоретичні аспекти понять "ефективність діяльності" та "результативність діяльності"	18	2	2	—	14
<i>Тема 2.</i> Теоретичні аспекти підприємництва	18	2	2	—	14
<i>Тема 3.</i> Сутність та зміст поняття розвитку підприємництва	18	2	2	—	14
Змістовий модуль 2					
Ефективне управління капіталом підприємництва					
<i>Тема 4.</i> Сутність і структура капіталу підприємництва	24	2	2	—	20
<i>Тема 5.</i> Управління трудовими ресурсами та інтелектуальним капіталом підприємництва	24	2	2	—	20
<i>Тема 6.</i> Управління інвестиційним капіталом підприємництва	22	2	2	—	18

Закінчення табл. 4.2

1	2	3	4	5	6
Тема 7. Управління логістичним капіталом підприємництва	18	2	2	–	14
Тема 8. Управління інноваційним капіталом підприємництва	18	2	2	–	14
Змістовий модуль 3					
Ефективне управління розвитком підприємництва на основі формування збалансованої системи показників					
Тема 9. Управління прибутком підприємства	18	2	2	–	14
Тема 10. Основні концепції збалансованої системи показників	18	2	2	–	14
Тема 11. Розроблення збалансованої системи показників підприємництва	18	2	2	–	14
Змістовий модуль 4					
Конкурентоспроможність ефективного розвитку підприємництва					
Тема 12. Оцінювання конкурентоспроможності продукції (послуг) підприємства	18	2	2	–	14
Тема 13. Розроблення та забезпечення підвищення ефективності конкурентоспроможності підприємства	18	2	2	–	14
Тема 14. Управління ефективністю конкурентоспроможності потенціалу підприємства	18	2	2	–	14
Передекзаменаційні консультації	2	–	–	–	–
Іспит	2	–	–	–	–
Усього годин за модулем	252	20	20	–	212

5. Теми практичних занять

Практичне заняття – це форма навчального заняття, за якої викладач організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує компетентності шляхом індивідуального виконання студентом відповідних сформульованих завдань. Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різної складності для вирішення їх студентами на занятті.

Практичне заняття містить проведення попереднього контролю рівня сформованих компетентностей студентами в частині знань, умінь і навичок за темами, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, виконання завдань з їхнім обговоренням, виконання контрольних робіт, їхню перевірку й оцінювання. Теми практичних занять наведено в табл. 5.1.

Таблиця 5.1

Перелік тем практичних занять

Назва змістового модуля	Теми практичних занять (за модулями)	Кількість годин	Література
1	2	3	4
Змістовий модуль 1 Організаційно-економічний механізм ефективного розвитку підприємства	<i>Завдання 1.</i> Модерація на тему "Забезпечення продуктивної занятості підприємців в сучасних умовах господарювання"	4	Основна: [1; 2; 3]. Додаткова: [5; 6; 10; 11]
	<i>Завдання 2.</i> Семінар-дискусія "Особливості функціонування за видами організаційно-правових форм підприємництва"	4	Основна: [1; 3; 4]. Додаткова: [6; 10]
	<i>Завдання 3.</i> Ділова гра "Створення та реєстрація підприємницької діяльності"	4	Основна: [1; 2; 3]. Додаткова: [10; 11; 13]
Усього за змістовим модулем 1		12	

1	2	3	4
Змістовий модуль 2 Ефективне управління капіталом підприємництва	<i>Завдання 4.</i> Вирішення практичних завдань щодо оцінювання зовнішнього середовища підприємництва	4	Основна: [1; 2]. Додаткова: [6; 7; 8; 9]
	<i>Завдання 5.</i> Вирішення практичних завдань щодо визначення продуктивності праці	4	Основна: [1; 2; 5]. Додаткова: [10; 11; 13]
	<i>Завдання 6.</i> Вирішення практичних завдань щодо оцінювання основних показників доцільності інвестиційного проекту	4	Основна: [1; 2; 3]. Додаткова: [10; 11; 13]
	<i>Завдання 7.</i> Вирішення практичних завдань щодо розрахунку матеріального забезпечення підприємства	4	Основна: [1; 2; 4]. Додаткова: [9; 11; 15]
	<i>Завдання 8.</i> Ділова гра "Створення інноваційного продукту"	4	Основна: [1; 4]. Додаткова: [6; 9; 13]
Усього за змістовим модулем 2		20	
Усього годин за I семестр		32	
Змістовий модуль 3 Ефективне управління розвитком підприємництва на основі формування збалансованої системи показників	<i>Завдання 9.</i> Вирішення практичних завдань щодо розрахунку фінансових результатів діяльності підприємства	4	Основна: [1; 4]. Додаткова: [6; 10; 11]
	<i>Завдання 10.</i> Семінар-дискусія "Сучасні концепції збалансованої системи показників"	4	Основна: [1; 2; 5]. Додаткова: [10; 11; 15]
	<i>Завдання 11.</i> Вирішення практичних завдань щодо розрахунку збалансованої системи показників підприємництва	4	Основна: [1; 3; 4]. Додаткова: [9; 11; 14]
Усього за змістовим модулем 3		12	

1	2	3	4
Змістовий модуль 4 Конкурентоспроможність ефективного розвитку підприємництва	<i>Завдання 12.</i> Вирішення практичних завдань щодо визначення конкурентоспроможності продукції підприємництва	4	Основна: [1; 3]. Додаткова: [7; 10; 11]
	<i>Завдання 13.</i> Ділова гра "Розроблення дорожньої карти сучасної моделі розвитку підприємництва"	4	Основна: [1; 2]. Додаткова: [9; 10; 11]
	<i>Завдання 14.</i> Вирішення практичних завдань щодо вибору пріоритетних напрямів трансформації підприємництва	2	Основна: [1; 3; 4]. Додаткова: [10; 11; 15]
Усього за змістовим модулем 4		10	
Усього годин за II семестр		22	
Усього годин з навчальної дисципліни		54	

5.1. Приклади типових практичних завдань за темами

Змістовий модуль 1

Організаційно-економічний механізм ефективного розвитку підприємництва

Тема 1. Теоретичні аспекти понять "ефективність діяльності" та "результативність діяльності"

Завдання (стереотипне). Проаналізувати, яким чином збільшення ціни виробу на 10 % вплине на критичний обсяг продукції.

У I-му кварталі ціна дорівнювала 200 грн, у II-му квартал – збільшилася на 10 %. Постійні витрати складають 2 000 грн, питомі змінні витрати – 60 грн.

Тема 2. Теоретичні аспекти підприємництва

Завдання (діагностичне). ТОВ "Галичина" спеціалізується на виготовленні моторного палива. Основними видами продукції підприємства

є бензин і дизельне паливо. В звітному періоді підприємство реалізувало на ринку 200 тис. літрів бензину А–95 та 350 тис. літрів дизельного палива. Оптові ціни на бензин дорівнювала 20 грн/літр та дизельного палива - 12 грн/літр. Непрямі податки на цю продукцію містять: акциз на бензин - 198 Євро/ т, ДП – 46 євро/ т, ПДВ – 20 %

Розрахувати валову виручку підприємства та його чистий дохід.

Тема 3. Сутність і зміст поняття розвитку підприємництва

Завдання (евристичне). Підприємства "Електрик Трейд & Продакшн" спеціалізується на виготовленні двох видів продукції: холодильників і пральних машин. Організаційна структура підприємства наведена на рис. 5.1.

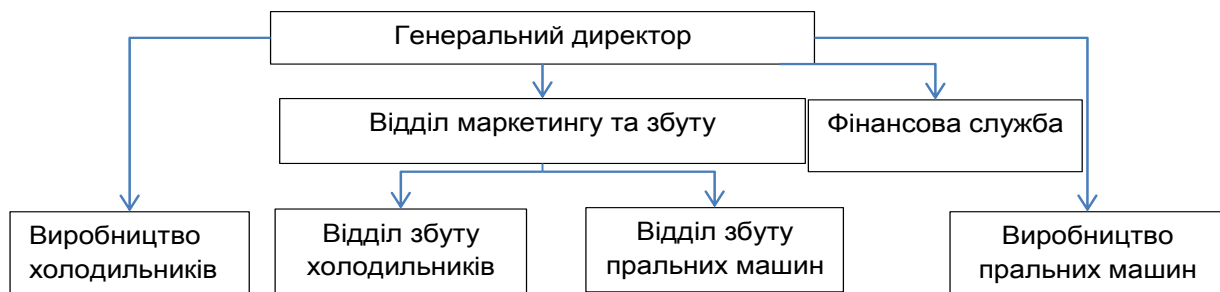

Рис. 5.1. Спрощена організаційна структура підприємства

1. Визначити тип організаційної структури. Обґрунтувати її недоліки та переваги.

2. Скласти опис моделі діяльності окремого підрозділу підприємства (визначити мету функціонування конкретного підрозділу; визначити, до якого центру відповідальності відноситься підрозділ; визначити функції підрозділу підприємства, які необхідно реалізувати для досягнення поставленої мети).

Змістовий модуль 2

Ефективне управління капіталом підприємництва

Тема 4. Сутність та структура капіталу підприємництва

Завдання (стереотипне). Обчислити суму вивільнених оборотних засобів і величину прискорення їх обіговості у звітному році внаслідок скорочення тривалості виробничого циклу виробів на 20 %. Обсяг

реалізованої продукції становив 2880 тис. грн, загальний обсяг оборотних засобів – 240 тис. грн, питома вага оборотних засобів у незавершеному виробництві дорівнює 4 % від їх загального обсягу.

Тема 5. Управління трудовими ресурсами та інтелектуальним капіталом підприємництва

Завдання (діагностичне). Обґрунтувати методика визначення чисельності адміністративно-управлінського персоналу та зробити відповідні розрахунки за наведеними даними (табл. 5.2).

Таблиця 5.2

Вихідні дані

Організаційно-управлінські види робіт	Кількість дій по виконанню робіт	Час, який необхідний для виконання дій, год.
Розрахунок грошової готівки	400	1
Облік доходів і витрат підприємства	3 500	0,5
Розрахунок зведеного фінансового балансу	300	3

Річний фонд часу одного співробітника – 1920 годин.

Коефіцієнт, який враховує витрати часу на додаткові роботи, – 1,3.

Коефіцієнт, який враховує витрати часу на відпочинок співробітників – 1,2.

Коефіцієнт перерахування явочної чисельності персоналу в облікову – 1,1.

Тема 8. Управління інноваційним капіталом підприємництва

Завдання (евристичне). Підприємство розглядає проект модернізації основного обладнання. Капітальні витрати складають 5000 тис. грн, реалізація цього проекту забезпечить підприємству отримання додаткового чистого прибутку в розмірі 350 тис. грн на рік. Строк реалізації проекту – 5 років. Ставка дисконтування – 35 %.

Провести оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності (чистий приведений дохід, індекс доходності, період окупності та внутрішня ставка доходності).

Змістовий модуль 3

Ефективне управління розвитком підприємництва на основі формування збалансованої системи показників

Тема 9. Управління прибутком підприємництва

Завдання (стереотипне). Протягом звітної періоду підприємство досягло наступних фінансово-економічних показників, тис. грн: прямі матеріальні витрати – 22400; прямі витрати на оплату праці – 4800; відрахування на соціальні заходи – 3064; амортизація ОЗ – 980; витрати з виплати відсотків – 800; чистий дохід від реалізації продукції – 84000; середньорічні нормовані оборотні кошти – 680; витрати на втрати від операційних курсових різниць – 320; доходи від продажу приміщення офісу – 28000; середньорічна вартість ОЗ – 45400, адміністративні витрати – 843, витрати на збут – 653. Визначити валовий, операційний та чистий прибуток, а також рентабельність виробництва.

Тема 10. Основні концепції збалансованої системи показників

Завдання (діагностичне). Господарський суб'єкт почав випуск нового товару А, валові витрати на виробництво якого склали 5200 грн. Виробнича програма по випуску цього товару склала 1480 одиниць на рік. Тривалість виробничого циклу товару А складає 5 днів. Вартість сировини та матеріалів, необхідних для виробництва товару в перший день складає 3640 грн. Сума витрат, що залишилася, розподіляється рівномірно по днях виробничого циклу. Кількість робочих днів в році – 251. Визначити норматив оборотних засобів в незавершеному виробництві товару А.

Тема 11. Розроблення збалансованої системи показників підприємництва

Завдання (евристичне). АТ "Ніка" виготовляє три види продукції А, Б, та В. У табл. 5.3. представлені дані щодо планової та фактичної діяльності підприємництва.

Вихідні дані щодо діяльності підприємництва

Показник	Продукція		
	А	Б	В
Обсяг реалізації продукції, т	1 150	900	2 300
Сировина та матеріали, грн. / т	135	220	75
Заробітна плата відрядників, грн. / т	70	85	30
Єдиний соціальний внесок, %	40		
Загальновиробничі витрати, грн.	350 000	250 000	175 000
Витрати на оплату праці працівників, зайнятих збутом продукції, тис. грн	40 000		
Витрати на рекламу та дослідження ринку, тис. грн	30 000		
Витрати на розрахункове касове обслуговування, тис. грн	180 000		
Витрати на юридичні та аудиторські послуги, тис. грн	45 000		
Заробітна платня адміністративно-управлінського персоналу, тис. грн	140 000		
Штрафи, пеня, неустойка, тис. грн	5 000		

1. Скласти калькуляцію виробничої собівартості для кожного з видів продукції.

2. Визначити витрати операційної діяльності підприємництва.

Змістовий модуль 4

Конкурентоспроможність ефективного розвитку підприємництва

Тема 12. Оцінювання конкурентоспроможності продукції (послуг) підприємництва

Завдання (стереотипне). На основі даних, наведених у табл. 5.4. розрахувати інтегральний показник конкурентоспроможності верстату (товару А). В якості конкурента обрано аналогічний верстат (товар Б). Зробити відповідні висновки.

Характеристики конкурентоспроможності підприємства

Показник	Товар А	Товар Б
Економічні вигоди (прибуток) від використання верстату за рік, тис. грн	37	35
Сумарні витрати на проектування одного верстату, тис. грн	6,7	7,9
Приведені витрати на виробництво верстату, тис. грн	11,3	12,6
Середньорічні витрати на експлуатацію верстату, тис. грн	18	24
Корисний строк використання верстату, років	10	10

Тема 13. Розроблення та забезпечення підвищення ефективності конкурентоспроможності підприємства

Завдання (діагностичне). Діяльність ПАТ "Бурштин" характеризується показниками, що наведені в табл. 5.5.

Таблиця 5.5

Дані щодо діяльності ПАТ "Бурштин", тис. грн

Показник	Минулий період	Звітний період
Активи підприємства	2 250	3 500
Власний обіговий капітал	1 200	1 800
Нерозподілений прибуток	800	500
Прибуток від звичайної діяльності (до оподаткування)	300	-150
Ринкова вартість акціонерного капіталу	5 000	4 500
Сума позикового капіталу підприємства	3 300	2 800
Виручка від реалізації продукції	2 500	2 800

Визначити вірогідність банкрутства ПАТ "Бурштин" в минулому та звітному періодах за моделлю Альтмана. Розрахувати відносні відхилення локальних показників моделі.

Тема 14. Управління ефективністю конкурентоспроможності потенціалу підприємства

Завдання (евристичне). За наведеними даними визначити конкурентну позицію АТ "MIA" на ринку та зробити висновки щодо управління

конкурентоспроможністю її потенціалу. Використати метод набору конкурентоспроможних елементів. Результати інтерпретувати графічно (табл. 5.6).

Таблиця 5.6

Результати ранжування

Підприємці	Споживчі властивості та їхні ранги											
	Ціна (Ц)		Силует (С)		Зовнішній вигляд (Зв)		Внутрішнє оброблення (Во)		Надійність (Н)		Довговічність (Д)	
	бал	ранг	бал	ранг	бал	ранг	бал	ранг	бал	ранг	бал	ранг
1. МІА	47		10		9		10		9		9	
2. Аніка	51		7		5		9		7		4	
3. Рон	50		6		2		7		6		2	
4. Мрія	45		8		6		7		6		7	
5. Лора	53		2		2		8		5		3	
6. Стиль	59		9		8		10		9		8	
7. Капрі	43		4		3		9		8		6	
Вага споживчої властивості	0,13		0,19		0,4		0,08		0,12		0,08	

6. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначається навчальним планом і становить 70 % (210 годин) від загального обсягу навчального часу на вивчення навчальної дисципліни (300 годин). У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними та практичними знаннями, вільно

орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки. СРС включає: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни; підготовку до практичних, семінарських занять; підготовку до виступу на семінарських заняттях; поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань; пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни; аналітичний розгляд наукової публікації; контрольну перевірку студентами особистих знань за запитаннями для самодіагностики; підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовку до модульного контролю (колоквіуму); систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до семестрового іспиту. Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів з вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативними актами з питань державного регулювання економіки, статистичними матеріалами. Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань з навчальної дисципліни, наведені в табл. 6.1.

Таблиця 6.1

Завдання для самостійної роботи студентів та форми її контролю

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Кількість годин	Форми контролю СРС	Література
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1.				
Організаційно-економічний механізм ефективного розвитку підприємництва				
<i>Тема 1.</i> Теоретичні аспекти понять "ефективність діяльності" та "результативність діяльності"	Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тематику; виконання ситуативних завдань щодо ідентифікації виду підприємницької діяльності	12	Перевірка домашніх завдань	Основна: [1; 3]. Додаткова: [7; 8; 9]
<i>Тема 2.</i> Теоретичні аспекти підприємництва	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою семінарського заняття	12	Перевірка домашніх завдань	Основна: [1; 4]. Додаткова: [6; 8; 10; 15]

1	2	3	4	5
<i>Тема 3. Сутність та зміст поняття розвитку підприємництва</i>	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою семінарського заняття	12	Перевірка домашніх завдань	Основна: [1; 3]. Додаткова: [10; 14]
Усього за змістовим модулем 1		36		
Змістовий модуль 2 Ефективне управління капіталом підприємництва				
<i>Тема 4. Сутність і структура капіталу підприємництва</i>	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; виконання практичних завдань щодо визначення показників ефективності використання капіталу підприємництва	12	Перевірка домашніх завдань	Основна: [2; 5]. Додаткова: [10; 11; 12; 15]
<i>Тема 5. Управління трудовими ресурсами та інтелектуальним капіталом підприємництва</i>	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; написання есе на тему "Роль та місце інтелектуального капіталу на підприємстві"	12	Презентація	Основна: [1; 5]. Додаткова: [10; 11; 13]
<i>Тема 6. Управління інвестиційним капіталом підприємництва</i>	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; виконання практичних завдань щодо оцінювання основних показників доцільності інвестиційного проекту	12	Перевірка домашніх завдань	Основна: [1; 2; 3]. Додаткова: [11; 14]
<i>Тема 7. Управління логістичним капіталом підприємництва</i>	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; виконання практичних завдань щодо розрахунку логістичного капіталу	14	Перевірка домашніх завдань	Основна: [1; 2; 43]. Додаткова: [10; 13]
<i>Тема 8. Управління інноваційним капіталом підприємництва</i>	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; підготовка презентації інноваційного продукту	14	Перевірка домашніх завдань	Основна: [1; 4]. Додаткова: [10; 15]
Усього за змістовим модулем 2		64		
Усього годин за I семестром		100		

1	2	3	4	5
Змістовий модуль 3				
Ефективне управління розвитком підприємництва на основі формування збалансованої системи показників				
<i>Тема 9.</i> Управління прибутком підприємництва	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; виконання практичних завдань з визначення прибутку сучасного підприємництва	18	Перевірка домашніх завдань	Основна: [1; 2; 5]. Додаткова: [10; 12]
<i>Тема 10.</i> Основні концепції збалансованої системи показників	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	18	Перевірка домашніх завдань	Основна: [1; 3]. Додаткова: [7; 9]
<i>Тема 11.</i> Розроблення збалансованої системи показників підприємництва	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; виконання практичних завдань із розрахунку збалансованих показників підприємництва	20	Перевірка домашніх завдань	Основна: [2]. Додаткова: [10; 15]
Усього за змістовим модулем 3		56		
Змістовий модуль 4				
Конкурентоспроможність ефективного розвитку підприємництва				
<i>Тема 12.</i> Оцінювання конкурентоспроможності продукції (послуг) підприємництва	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; виконання практичних завдань визначення конкурентоспроможності продукції (послуг) підприємництва	18	Перевірка домашніх завдань	Основна: [1; 2; 4]. Додаткова: [7; 10; 15]
<i>Тема 13.</i> Розроблення та забезпечення підвищення ефективності конкурентоспроможності підприємства	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; виконання практичних завдань із визначення ефективності конкурентоспроможності підприємства загалом	18	Перевірка домашніх завдань	Основна: [1; 3; 5]. Додаткова: [8; 10; 13]
<i>Тема 14.</i> Управління ефективністю конкурентоспроможності потенціалу підприємства	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; підготовка презентації з конкурентоспроможності потенціалу підприємства	18	Перевірка домашніх завдань	Основна: [1; 3; 5]. Додаткова: [9; 10; 15]

1	2	3	4	5
Усього за змістовим модулем 4		54		
Усього годин за II семестр		110		
Усього годин з навчальної дисципліни		210		

6.1. Контрольні запитання для самодіагностики

Тема 1. Теоретичні аспекти понять "ефективність діяльності" та "результативність діяльності"

1. Поняття ефекту й ефективності підприємництва.
2. Класифікація ефективності та її види.
3. Оцінювання ефективності управління.
4. Фактори підвищення ефективності діяльності підприємництва.

Тема 2. Теоретичні аспекти підприємництва

1. Визначте сутність підприємництва.
2. Перелічіть головні ознаки підприємництва.
3. Хто є суб'єктом підприємництва?
4. Які існують типи підприємницької діяльності та їхні відзнаки?

Тема 3. Сутність і зміст поняття розвитку підприємництва

1. Надайте характеристику підприємництва як первинної ланки виробничої сфери.
2. Назвіть основні економічні, організаційні та юридичні ознаки підприємництва.
3. Якими законодавчими актами регулюється господарська діяльність підприємництва?
4. Визначте найважливіші вимоги до підприємницької діяльності в сучасних умовах.
5. Назвіть основні розрізняльні особливості функціонування підприємців у різних економічних системах.
6. За якими ознаками класифікують підприємницьку діяльність?
7. Що виступає головним критерієм створення малого бізнесу?
8. Розкрийте економічні особливості різних видів підприємницької діяльності.

9. Що становить зовнішнє середовище підприємництва? Які його основні характеристики?

10. Які фактори зовнішнього середовища впливають на функціонування підприємництва?

Тема 4. Сутність і структура капіталу підприємництва

1. Дайте визначення поняття "оборотній капітал підприємства".

2. Розкрийте сутність оборотного капіталу і визначте основні риси, які відрізняють їх від основних засобів підприємства.

3. Які елементи входять до складу оборотних засобів підприємства?

4. Охарактеризуйте відмінність і єдність оборотних засобів та фондів обігу.

5. Сутність оборотних засобів підприємства.

6. За якими класифікаційними ознаками поділяються оборотні засоби підприємства?

7. За допомогою яких показників оцінюють ефективність використання оборотних засобів підприємства?

8. Визначення необхідного вивільнення або додаткового залучення оборотних засобів внаслідок підвищення ефективності їхнього використання.

9. Розкрийте мету нормування оборотних засобів підприємства.

10. Які методи нормування оборотних засобів існують ?

Тема 5. Управління трудовими ресурсами та інтелектуальним капіталом підприємництва

1. Як Ви розумієте термін виробничі кадри підприємства?

2. Визначте структуру промислових виробничих кадрів на підприємстві.

3. Що Ви розумієте під балансом кадрового потенціалу?

4. Охарактеризуйте процес формування заробітної плати в ринкових умовах.

5. Визначте сутність заробітної плати як економічної категорії.

6. Назвіть основні функції заробітної плати.

7. Що відображає соціальна функція заробітної плати?

8. Назвіть форми та системи заробітної плати.

9. Дайте класифікацію нематеріальних ресурсів.

10. Назвіть напрями розподілу нематеріальних ресурсів.

11. Що Ви розумієте під терміном "інтелектуальна власність".
12. Назвіть об'єкти промислової власності.
13. Які види продуктів можуть стати об'єктом винаходів?

Тема 6. Управління інвестиційним капіталом підприємництва

1. Охарактеризуйте сутність інвестицій.
2. Проаналізуйте основні форми інвестицій.
3. У чому полягає економічна природа інвестицій?
4. Чим відрізняються чисті та валові інвестиції?
5. Наведіть формули для розрахунку частки та норми валового самофінансування.
6. Назвіть основні види інвестицій і дайте їхню характеристику.
7. У чому полягає сутність і основні завдання інвестиційної діяльності сучасних підприємств?
8. Чим відрізняються технічне переоснащення та реконструкція підприємства?

Тема 7. Управління логістичним капіталом підприємництва

1. Перелічіть принципи, яких необхідно дотримуватися у відносинах з постачальниками.
2. Проаналізуйте способи постачання закуповуваних матеріалів.
3. Розкрийте механізм традиційної системи організації матеріально-технічного забезпечення.
4. Перерахуйте показники, що характеризують ефективність матеріально-технічного забезпечення підприємства.
5. Визначте резерви економії матеріальних ресурсів підприємства.
6. Охарактеризуйте основні відмінні риси показників локальної та питомої матеріалоемності продукції.
7. Визначте головні фактори впливу на матеріаломісткість продукції.
8. Охарактеризуйте сутність і завдання відділу матеріально-технічного забезпечення підприємства.

Тема 8. Управління інноваційним капіталом підприємництва

1. Що становить інновація за міжнародними стандартами?
2. Визначте класифікаційні ознаки інновацій.
3. Охарактеризуйте класифікацію інновацій у машинобудівній галузі.
4. Що розуміється під інноваційною діяльністю?

5. Назвіть основні етапи алгоритму інноваційної діяльності.
6. Чим зумовлена сьогодні актуальність активізації інноваційної діяльності у машинобудівній галузі?
7. Назвіть головні напрями наукових досліджень у машинобудівній галузі.
8. Охарактеризуйте відмінні риси інноваційної та традиційної моделі розвитку машинобудівного виробництва.
9. Наведіть узагальнену схему інноваційного процесу.

Тема 9. Управління прибутком підприємства

1. Розкрийте економічну сутність доходу підприємства. Наведіть трактування його зміни.
2. Охарактеризуйте джерела утворення доходу підприємства.
3. Визначте сутність прибутку підприємства та його види.
4. Наведіть загальноприйнятую практику використання прибутку підприємства.
5. Розкрийте сутність дивідендної політики підприємства.
6. Охарактеризуйте фактори, які впливають на формування величини прибутку підприємства.
7. Наведіть специфіку обчислення оподаткованого прибутку підприємства.
8. Визначте основні шляхи підвищення прибутковості підприємства.
9. Розкрийте економічний зміст рентабельності підприємства.
10. Наведіть види рентабельності підприємства та розкрийте їхній економічний зміст.

Тема 10. Основні концепції збалансованої системи показників

1. Причинно-наслідкові зв'язки показників клієнтського складника в BSC.
2. Взаємозв'язок чотирьох складників зі стратегією підприємства в рамках концепції BSC.
3. Система збалансованих показників і стратегічне управління.
4. Система збалансованих показників і система бюджетування.
5. Система збалансованих показників і система мотивації.
6. Структура та цілі системи в стратегічному управлінні.
7. Стратегічні карти, стратегічні теми.

Тема 11. Розроблення збалансованої системи показників підприємництва

1. Створення умов для впровадження ЗСП.
2. Основні етапи розроблення збалансованої системи показників.
3. Впровадження ЗСП у практичну діяльність підприємництва.
4. Генезис формування та дослідження збалансованої системи показників як інструменту управління підприємництвом.
5. Співвідношення індикаторів і показників діяльності підприємства. Основні групи показників.
6. Значення системи показників у стратегічному управлінні підприємництвом.

Тема 12. Оцінювання конкурентоспроможності продукції (послуг) підприємництва

1. Дайте визначення поняття "конкурентоспроможність продукції".
2. Розкрийте сутність критеріїв, показників і параметрів конкурентоспроможності продукції.
3. Назвіть основні етапи процесу оцінювання конкурентоспроможності продукції.
4. Розкрийте методи оцінювання конкурентоспроможності продукції за формою надання даних.
5. Назвіть основні складових управління конкурентоспроможністю продукції.
6. Охарактеризуйте основні підходи до управління конкурентоспроможністю товару.

Тема 13. Розроблення та забезпечення підвищення ефективності конкурентоспроможності підприємництва

1. Розкрийте поняття конкурентного середовища та основні умови його формування.
2. У чому полягає сутність моделі "п'яти сил конкуренції" М. Портера.
3. Розкрийте особливості основних сил конкуренції галузі за М. Портером.
4. У чому полягає сутність бар'єрів входження та виходу чинників, що впливають на інтенсивність конкуренції у галузі.

5. Назвіть рушійні сили ринку та поясніть їхній вплив на інтенсивність конкуренції на ринку.

6. Які показники використовуються для оцінювання інтенсивності конкуренції?

7. Дайте визначення поняття "конкурентоспроможність підприємства" за різними підходами.

8. Розкрийте зовнішні та внутрішні фактори забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

Тема 14. Управління ефективністю конкурентоспроможності потенціалу підприємництва

1. Необхідність і основні етапи управління конкурентоспроможністю потенціалу.

2. Переваги оцінювання конкурентоспроможності потенціалу складних економічних систем на базі індикаторного методу.

3. Інструментарій стратегічного аналізу в управлінні потенціалом підприємств.

4. Особливості впровадження систем управління потенціалом на сучасних підприємствах.

7. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі: індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки, а також захисту завдань, які винесені на поточний контроль.

Формами організації індивідуально-консультаційної роботи є:

а) за засвоєння теоретичного матеріалу:

консультації: індивідуальні (запитання – відповіді) та групові (розгляд типових прикладів – ситуацій);

б) за засвоєння практичного матеріалу:

консультації індивідуальні та групові;

в) для комплексного оцінювання засвоєння програмного матеріалу;

г) індивідуальна презентація виконаних робіт.

8. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачено застосування таких навчальних технологій, як: лекції проблемного характеру; робота в малих групах; семінари-дискусії; мозкові атаки; ділова гра; презентації; банки візуального супроводу (табл. 8.1).

Таблиця 8.1

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
<i>Тема 1.</i> Теоретичні аспекти понять "ефективність діяльності" та "результативність діяльності"	Міні-лекція з питання "Теоретичне визначення поняття "ефект", мозкова атака з визначення результативності діяльності, робота в малих групах
<i>Тема 2.</i> Теоретичні аспекти підприємництва	Лекція проблемного характеру з питання "Фактори зовнішнього та внутрішнього середовища, що впливають на підприємницьку діяльність". Робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводження
<i>Тема 3.</i> Сутність і зміст поняття розвитку підприємництва	Міні-лекція з питання "Структура та управління сучасним підприємництвом", робота в малих групах
<i>Тема 4.</i> Сутність і структура капіталу підприємництва	Семінар-дискусія з питання "Основний капітал підприємства" робота в малих групах, презентація результатів
<i>Тема 5.</i> Управління трудовими ресурсами та інтелектуальним капіталом підприємництва	Лекція проблемного характеру з питання "Інтелектуальний капітал підприємства", робота в малих групах, презентація результатів.
<i>Тема 6.</i> Управління інвестиційним капіталом підприємництва	Міні-лекція з питання "Інвестиції", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводження.
<i>Тема 7.</i> Управління логістичним капіталом підприємництва	Лекція проблемного характеру з питання "Логістична діяльність підприємництва", робота в малих групах, презентація результатів
<i>Тема 8.</i> Управління інноваційним капіталом підприємництва	Міні-лекція з питання "Інноваційний капітал", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводження

1	2
<i>Тема 9.</i> Управління прибутком підприємництва	Ділова гра "Розрахунок фінансово-економічних показників сучасного підприємництва", робота в малих групах, презентація результатів
<i>Тема 10.</i> Основні концепції збалансованої системи показників	Лекція проблемного характеру "Застосування збалансованої системи показників у сучасних умовах підприємництва", робота в малих групах, презентація результатів
<i>Тема 11.</i> Розроблення збалансованої системи показників підприємництва	Семінар-дискусія з питання "Ефективність використання інструментів впровадження збалансованої системи показників в підприємницьку діяльність", робота в малих групах, презентація результатів
<i>Тема 12.</i> Оцінювання конкурентоспроможності продукції (послуг) підприємництва	Міні-лекція з питання "Конкурентоспроможність продукції (послуг) підприємництва", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводження
<i>Тема 13.</i> Розроблення та забезпечення підвищення ефективності конкурентоспроможності підприємництва	Семінар-дискусія з питання "Ефективність конкурентоспроможності підприємства", робота в малих групах, презентація результатів
<i>Тема 14.</i> Управління ефективністю конкурентоспроможності потенціалу підприємництва	Лекція проблемного характеру з питання "Сучасні моделі розвитку підприємництва", робота в малих групах, презентація результатів

Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але й високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у: високій мотивації студентів; закріпленні теоретичних знань на практиці; підвищенні самосвідомості студентів; формуванні здатності приймати самостійні рішення; формуванні здатності до ухвалення колективних рішень; формуванні здатності до соціальної інтеграції; набуття навичок вирішення конфліктів; розвитку здатності до знаходження компромісів.

У табл. 8.2. подано використання методик активізації процесу навчання.

Використання методик активізації процесу навчання

Теми навчальної дисципліни	Практичне застосування методик	Методики активізації процесу навчання
1	2	3
<i>Тема 1.</i> Теоретичні аспекти понять "ефективність діяльності" та "результативність діяльності"	Визначення напрямів розвитку ефективності підприємництва в сучасних умовах	Мозкова атака, робота в малих групах, презентація результатів
<i>Тема 2.</i> Теоретичні аспекти підприємництва	Аналіз видів підприємництва в сучасних умовах господарювання та оцінювання їхніх організаційно правових форм	Робота в малих групах, презентація результатів
<i>Тема 3.</i> Сутність і зміст поняття розвитку підприємництва	Аналіз структури та управління підприємництвом	Робота в малих групах, презентація результатів
<i>Тема 4.</i> Сутність і структура капіталу підприємництва	Визначення показників ефективності використання основного капіталу підприємництва	Семинар-дискусія, робота в малих групах,
<i>Тема 5.</i> Управління трудовими ресурсами та інтелектуальним капіталом підприємництва	Аналіз структури персоналу підприємства й оцінювання інтелектуального капіталу підприємства	Робота в малих групах, презентація результатів
<i>Тема 6.</i> Управління інвестиційним капіталом підприємства	Визначення показників ефективності інвестиційної діяльності підприємства	Робота в малих групах, презентація результатів
<i>Тема 7.</i> Управління логістичним капіталом підприємства	Вирішення практичних завдань щодо визначення логістичного капіталу підприємства	Робота в малих групах, презентація результатів
<i>Тема 8.</i> Управління інноваційним капіталом підприємства	Дослідження та визначення результатів інноваційної діяльності підприємства	Робота в малих групах, презентація результатів
<i>Тема 9.</i> Управління прибутком підприємства	Вирішення ситуаційних завдань щодо аналізу показників рентабельності підприємства	Робота в малих групах, презентація результатів

1	2	3
<i>Тема 10.</i> Основні концепції збалансованої системи показників	Вирішення практичних завдань щодо визначення основних концепцій ЗСП	Робота в малих групах, презентація результатів
<i>Тема 11.</i> Розроблення збалансованої системи показників підприємництва	Дослідження та визначення результатів збалансованої системи показників підприємництва	Робота в малих групах, презентація результатів
<i>Тема 12.</i> Оцінювання конкурентоспроможності продукції (послуг) підприємництва	Вирішення ситуаційних завдань щодо аналізу показників якості продукції та її конкурентоспроможності	Семінар-дискусія, робота в малих групах, презентація результатів
<i>Тема 13.</i> Розроблення та забезпечення підвищення ефективності конкурентоспроможності підприємництва	Визначення показників конкурентоспроможності підприємництва	Ділова гра, презентація результатів
<i>Тема 14.</i> Управління ефективністю конкурентоспроможності потенціалу підприємництва	Визначення показників конкурентоспроможності потенціалу підприємництва	Ділова гра, презентація результатів

Лекції проблемного характеру – один із найважливіших елементів проблемного навчання студентів. Вони передбачають поряд з основним лекційним матеріалом встановлення та розгляд кола проблемних питань дискусійного характеру, які недостатньо розроблені у науці та мають актуальне значення для теорії й практики. Лекції проблемного характеру відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається. Вони сприяють формуванню у студентів самостійного творчого мислення, прищеплюють їм пізнавальні навички. Студенти стають учасниками наукового пошуку та вирішення проблемних ситуацій.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів і узагальнень. Міні-лекції проводяться переважно як частина заняття-дослідження. Міні-лекції відрізняються від повноформатних лекцій значно меншою тривалістю. Зазвичай міні-лекції не перебільшують 10 – 15 хвилин і використовуються для того, щоб стисло донести нову інформацію до всіх слухачів. Міні-лекції часто застосо-

вуються як частини цілісної теми, яку бажано викладати повноформатною лекцією, аби не втомлювати аудиторію. Тоді інформація надається по черзі кількома окремими сегментами (міні-лекціями), між якими застосовуються інші форми та методи навчання.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу цієї теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди та переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх.

Робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою та змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей і досвіду соціального спілкування.

Мозкові атаки – метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити якомога більшу кількість ідей за дуже обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їхню селекцію.

Ділова гра – це комплексний методичний прийом навчання, за якому студенти, передусім, розглядають процес ухвалення рішення. Методична мета ділової гри полягає переважно в тренуванні навичок і в експериментуванні з ухваленням рішень і, насамперед, з їхніми наслідками, а також у знаходженні стратегій вирішення проблеми.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для демонстрації певних досягнень, результатів роботи групи звіту про виконання індивідуальних завдань, міні-тренінгів, проектних робіт. Презентації можуть бути як індивідуальні (виступи одного слухача), так і колективними (виступи двох та більше слухачів).

Банки візуального супроводження сприяють активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни за допомогою наочності.

9. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей (див. табл. 2.1) у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання резуль-

татів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи містять:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту отримати залік, – 60 балів);

модульний контроль, що проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті *інтегровану* оцінювання результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини навчальної дисципліни – змістового модуля;

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі заліку (1-й семестр), відповідно до графіку навчального процесу.

Поточний контроль з цієї навчальної дисципліни проводиться в таких формах:

активна робота на лекційних заняттях;

активна участь у виконанні практичних завдань;

активна участь у дискусії та презентації матеріалу на семінарських заняттях;

перевірка есе за заданою тематикою;

проведення поточного тестування;

проведення письмової контрольної роботи;

експрес-опитування.

Модульний контроль з цієї навчальної дисципліни проводиться у формі колоквиуму. **Колоквиум** – це форма перевірки й оцінювання знань студентів у системі освіти у вищих навчальних закладах. Проводиться як проміжний міні-екзамен з ініціативи викладача.

Підсумковий/семестровий контроль проводиться у формі заліку.

Залік – форма оцінки підсумкового засвоєння студентами теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни, що проводиться як контрольний захід.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів.

Оцінювання знань студента під час семінарських і практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за накопичувальною 100-бальною системою за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;

ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

вміння поєднувати теорію з практикою у ході розгляду виробничих ситуацій, розв'язання задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і під час виступів в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;

арифметична правильність виконання індивідуального та комплексного розрахункового завдання.

Максимально можливий бал за конкретним завданням ставиться за умови відповідності індивідуального завдання студента або його усної відповіді всім зазначеним критеріям. Відсутність того або іншого складника знижує кількість балів. Під час оцінювання індивідуальних завдань увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу, згідно з графіком навчального процесу. Якщо якась із вимог не буде виконана, то бали будуть знижені.

Поточний контроль проводиться 2 рази за семестр. Письмова контрольна робота проводиться 2 рази за семестр та містить практичні завдання різного рівня складності відповідно до тем змістового модуля.

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички та прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та оброблення, самореалізація на практичних і семінарських заняттях.

Критеріями оцінювання есе є: здатність проводити критичне та незалежне оцінювання певних проблемних питань; вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання; застосування аналітичних підходів; якість і чіткість викладення міркувань; логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми; самостійність виконання роботи; грамотність подачі матеріалу; використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ; оформлення роботи.

Порядок підсумкового контролю з навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення іспиту. Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей (див. табл. 2.1).

Завданням іспиту є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу загалом, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. В умовах реалізації компетентнісного підходу іспит оцінює рівень засвоєння студентом компетентностей, що передбачені кваліфікаційними вимогами. Кожен екзаменаційний білет складається з теоретичних питань і практичних ситуацій, які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Екзаменаційний білет містить два теоретичних питання, одне стереотипне, одне діагностичне та одне евристичне завдання, які оцінюються відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Студент, який із поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю, тобто не склав змістовий модуль, має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання за розпорядженням декана факультету відповідно до встановленого терміну.

Студент **не може бути допущений** до складання іспиту, якщо кількість балів, одержаних за результатами перевірки успішності під час поточного та модульного контролю відповідно до змістового модуля впродовж семестру, в сумі не досягла 60 балів. Після екзаменаційної сесії декан факультету видає розпорядження про ліквідацію академічної заборгованості. У встановлений термін студент добирає залікові бали.

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною

системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни. У випадку отримання менше 60 балів студент обов'язково здає залік після закінчення екзаменаційної сесії у встановлений деканом факультету термін, але не пізніше двох тижнів після початку семестру. У випадку повторного отримання менше 60 балів декан факультету призначає комісію у складі трьох викладачів на чолі із завідувачем кафедри та визначає термін перескладання заліку, після чого приймається рішення відповідно до чинного законодавства: "зараховано" – студент продовжує навчання за графіком навчального процесу, а якщо "не зараховано", тоді декан факультету пропонує студенту повторно вивчення навчальної дисципліни протягом наступного навчального періоду самостійно.

Зразок екзаменаційного завдання

Форма № Н-5.05

Харківський національний економічний університет

імені Семена Кузнеця

Освітній ступінь "магістр"

Спеціальність: "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність"

Навчальна дисципліна "Управління ефективністю розвитку підприємництва"

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

Тестові завдання: 15 тестів.

Завдання 1 (стереотипне). Максимальний запас складу (Z_{\max}) становить 100 т за навантаження на 1 м^2 площі складу (q) $2,0 \text{ т/м}^2$ і коефіцієнті заповнення складського простору $k=2$. Річне надходження на склад запасів (P) дорівнює 5000 т за коефіцієнту нерівномірності надходження запасів на склад $k=1,2$. Розвантаження та завантаження товарів виконують на одному майданчику, навантаження на 1 м^2 площі складає (q_1) $1,0 \text{ т/м}^2$. Час перебування запасів на приймальному майданчику $t=2$ дні. Кількість працівників на складі 5 (нормативний показник – $4 \text{ м}^2/\text{на одну особу}$). Склад має 2 вантажних проїзди довжиною (L) 10 м кожний. Максимальна ширина підйомно-транспортного засобу (B) становить 1,5 м; а транспортний зазор – 0,2 м.

Отже, необхідно розрахувати площу складу.

Завдання 2 (діагностичне). Підприємство виготовило та реалізувало у базовому періоді 3000 одиниць продукції певного виду. Ціна реалізації одного виробу складає 40 грн, а витрати від операційної діяльності на одиницю продукції – 38 грн. Співвідношення змінних і постійних витрат на виробництво продукції становить 55 % та 45 % відповідно. Дослідження ринку показало, що якщо знизити ціну одиниці продукції на 1 грн (з 40 до 39 грн), то обсяг збуту продукції збільшиться на 10 %. Виробничі потужності підприємства дозволяють таке збільшення обсягу виробництва. Обґрунтувати доцільність зниження ціни продукції.

Завдання 3 (евристичне). Оцінити доцільність впровадження проекту створення програмно-технічного комплексу автоматичного регулювання та обмеження потужності, а також індустріального антисейсмічного захисту. У результаті реалізації цього проекту очікується оснащення атомних електростанцій високоефективними засобами автоматизації, підвищення екологічних показників об'єктів контролю та управління за рахунок попередження аварійних ситуацій, підвищення надійності та якості додержання технологічних параметрів. Крім того, цей проект відповідає Указу президента від 6.02.2001 № 73/2001 "Про заходи щодо використання космічних технологій для інноваційного розвитку економіки України", тому частина проекту буде фінансуватися за рахунок бюджетних коштів, а сума, що залишилася – за рахунок власних і залучених коштів. Загальний обсяг капітальних витрат за проектом становить 9 592 тис. грн, у тому числі за рахунок кредитування – 300 тис. грн – адаптація базової конструкторської документації, 496 тис. грн – адаптація технічного забезпечення, 264 тис. грн – створення комплексного стенду для програмного забезпечення, 500 тис. грн – створення моделей об'єкту управління; за рахунок власних коштів – 238 тис. грн – створення комплексного стенду технічних засобів; за рахунок коштів державного бюджету – 5 960 тис. грн – виготовлення технічних засобів, 1834 тис. грн. – обробка технічної документації та технічних засобів. Вартість капіталу, що залучається до проекту така: процентна ставка за кредитом – 20 % річних, вартість власних коштів – 15 % річних, вартість коштів державного бюджету – 12 % річних. Щорічний приріст прибутку визначено за роками у розмірі 1-й рік – 3500 тис. грн., 2-й рік – 5720 тис. грн., 3 рік – 6900 тис. грн. Період розрахунку – 3-й роки. Розрахувати за допомогою середньозваженої вартості капіталу основні показники економічної ефективності реалізації цього проекту.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів денної форми навчання наведена в табл. 10.4 і 10.4.

Таблиця 10.1

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей (I семестр)

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Години	Методи навчання	Оцінка рівня сформованих компетентностей			
				Форми контролю	Максимальний бал		
1	2	3	4	5	6		
Змістовий модуль 1							
Організаційно-економічний механізм ефективного розвитку підприємства					50		
Здатність визначати змістовну відмінність від понять "ефективність" і "результативність" діяльності	1	Ауд.	2	Лекція	Тема 1. Теоретичні аспекти понять "ефективність діяльності" та "результативність діяльності"	Активна робота на лекції	1
		2	Практичне заняття	Модерація на тему "Забезпечення продуктивної зайнятості підприємців у сучасних умовах господарювання"	Активна участь у дискусії	1	
		СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка СРС	1

1	2	3	4	5	6	7	8
		Ауд.	2	Практичне заняття	Аналіз конкурентного середовища підприємства.	Захист результатів виконання задач	1
	2	СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою.	Експрес-опитування	3
Здатність визначати основні показники ефективності підприємницької діяльності	3	Ауд.	2	Лекція	Тема 1. Теоретичні аспекти понять "ефективність діяльності" та "результативність діяльності"	Активна робота на лекції	1
			2	Практичне заняття	Оцінювання ефективності підприємства за допомогою моделей Boston Consulting Group	Захист результатів виконання практичних задач	1
		СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка СРС	1
	4	Ауд.	2	Практичне заняття	Аналіз результативності діяльності підприємства	Захист результатів виконання задач	1
		СРС	5	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка СРС	1

1	2	3	4	5	6	7	8
Визначати процес управління та розвиток підприємництва	5	Ауд.	2	Лекція	Тема 2. Теоретичні аспекти підприємництва	Активна робота на лекції	1
			2	Практичне заняття	Побудова карти стратегічних груп. Поточна контрольна робота	Поточна контрольна робота	3
		СРС	5	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Провести аналіз ефективності підприємництва на основі аналітичного методу	Перевірка СРС	1
		Ауд.	2	Практичне заняття	Обґрунтування вибору конкурентної стратегії підприємства	Захист результатів виконання задач	1
			СРС	7	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка СРС
	7	Ауд.	2	Лекція	Тема 3. Сутність і зміст поняття розвитку підприємництва	Активна робота на лекції	1
			2	Практичне заняття	Оцінювання розвитку підприємства	Захист результатів виконання задач	1
		СРС	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка СРС	1
		Ауд.	2	Практичне заняття	Оцінювання ефективності	Захист результатів виконання задач	1

Продовження табл. 10.1

1	2	3	4	5	6	7	8
	9	CPC	7	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка CPC	1
		Ауд.	2	Лекція	Тема 3. Сутність та зміст поняття розвитку підприємництва	Активна робота на лекції	1
			2	Практичне заняття	Організаційно-економічний механізм ефективного розвитку підприємництва	Колоквіум	20
		CPC	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання есе за темою "Результативність підприємницької діяльності"	Перевірка есе	5
Змістовний модуль 2 Ефективне управління капіталом підприємництва							50
Здатність керувати ефективністю розвитку фінансових ресурсів підприємства	10	Ауд.	2	Практичне заняття	Вибір стратегії розвитку системи управління підприємством	Захист результатів виконання задач	1
		CPC	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Аналіз оборотного капіталу підприємства	Перевірка CPC	1
Здатність керувати ефективністю використання інвестиціями підприємства	11	Ауд.	2	Лекція	Тема 4. Сутність і структура капіталу підприємства	Активна робота на лекції	1
			2	Практичне заняття	Вирішення практичних задач щодо ефективного використання основного капіталу підприємства	Захист результатів виконання завдання	1

1	2	3	4	5	6	7	8
		СРС	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Оцінювання оборотного капіталу підприємництва "дерева рішень"	Експрес-опитування	6
	12	Ауд.	2	Практичне заняття	Аналіз методів амортизації підприємництва	Захист результатів виконання завдань	1
		СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка СРС	1
Проводити оцінку рівня якості та конкурентоспроможності продукції підприємництва	13	Ауд.	2	Лекція	Тема 5. Управління трудовими ресурсами та інтелектуальним капіталом підприємництва	Активна робота на лекції	1
			2	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань щодо визначення чисельності персоналу підприємства та продуктивності його праці	Захист результатів виконання завдань	1
		СРС	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка СРС	1
	14	Ауд.	2	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань щодо оцінювання інтелектуального капіталу підприємства. Контрольна робота за темами 3–5	Поточна контрольна робота	5

Закінчення табл. 10.1

1	2	3	4	5	6	7	8	
		СРС	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка СРС	1	
Здатність визначати принципи організації виробничих процесів	15	Ауд.	2	Лекція	Тема 6. Управління інвестиційним капіталом підприємництва	Активна робота на лекції	1	
			2	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань щодо оцінювання основних показників доцільності інвестиційного проекту	Захист результатів виконання завдань	1	
		СРС	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за тематикою	Перевірка СРС	1	
	16	Ауд.	2	Практичне заняття	Аналіз інвестиційно-інноваційним капіталом підприємництва	Захист результатів виконання завдань	1	
		СРС	6	Підготовка до занять	Підготовка до колоквіуму	Перевірка самостійної роботи	1	
	17	Ауд.	2	Лекція	Тема 7. Управління логістичним капіталом підприємства. Тема 8. Управління інноваційним капіталом	Активна робота на лекції	2	
			2	Практичне заняття	Ефективне управління капіталом підприємництва	Колоквіум	20	
		СРС	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка СРС	2	
	Усього годин протягом 1 семестру			150	Загальна максимальна кількість балів протягом семестру			100

Розподіл балів у межах тем змістових модулів наведено в табл. 10.2; 10.5.

Таблица 10.2

Розподіл балів за темами (I-семестр)

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2					100
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	
12	7	13	10	9	5	2	2	60
Колоквіум 1			Колоквіум 2					40
20			20					

Примітка. Т1, Т2 ... Т12 – теми змістових модулів.

Максимальну кількість балів, яку може накопичити студент протягом тижня за формами та методами навчання, наведено в табл. 10.3; 10.6.

Таблица 10.3

Розподіл балів за тижнями

Теми змістовного модулю		Лекції	Практичні	Експрес-опитування	Перевірка есе	Презентація	Перевірка СРС	Письмова контрольна робота	Колоквіум	Сума балів
ЗМ 1	Тема 1	2	4	3			3			12
	Тема 2	1	1				2	3		7
	Тема 3	2	3		5		3		20	33
ЗМ 2	Тема 4	1	2	6			1			10
	Тема 5	1	1				2	5		9
	Тема 6	1	2				2			5
	Тема 7.	1					1		20	22
	Тема 8.	1					1			2
Усього		10	13	9	5		15	8	40	100

Таблиця 10.4

**Система оцінювання рівня сформованості
професійних компетентностей (II семестр)**

Елементи професійних компетентностей	Навчальний тиждень	Години	Методи навчання	Оцінка рівня сформованих компетентностей			
				Форми контролю	Максимальний бал		
1	2	3	4	5	6		
Змістовний модуль 3					33		
Ефективне управління розвитком підприємництва на основі формування збалансованої системи показників							
Здатність визначення основних концепцій збалансованої системи показників	1	Ауд.	2	Лекція	Тема 9. Управління прибутком підприємництва	Активна робота на лекції	1
			2	Практичне заняття	Семінарське заняття на тему "Характеристика різних видів прибутку підприємництва"	Активна участь у дискусії	1
		СРС	9	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка СРС	1
	2	Ауд.	2	Практичне заняття	Аналіз рентабельності підприємництва	Захист результатів виконання завдань	1
		СРС	9	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Експрес-опитування	3
	3	Ауд.	2	Лекція	Тема 10. Основні концепції збалансованої системи показників	Активна робота на лекції	1
			2	Практичне заняття	Оцінювання збалансованої системи показників підприємництва	Захист результатів виконання практичних завдань	1

1	2	3		4		5	6
	4	СРС	9	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Побудова матриці VCG	Перевірка СРС	1
		Ауд.	2	Практичне заняття	Аналіз ЗСП на основі стратегічної карти	Захист результатів виконання завдань	1
		СРС	9	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка СРС	1
Здатність оцінювати ефективності впровадження збалансованої системи показників	5	Ауд.	2	Лекція	Тема 11. Розроблення збалансованої системи показників підприємства	Активна робота на лекції	1
			2	Практичне заняття	Побудова карти стратегічних груп. Поточна контрольна робота за темами 10 – 11	Поточна контрольна робота	3
		СРС	9	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка СРС	1
	6	Ауд.	2	Практичне заняття	Ефективне управління розвитком підприємства на основі формування збалансованої системи показників	Колоквіум	15
		СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка СРС	1

1	2	3	4	5	6		
Змістовний модуль 4					27		
Конкурентоспроможність ефективного розвитку підприємництва							
Здатність ідентифікувати економічний ефект і конкурентоспроможність підприємництва	7	Ауд.	2	Практичне заняття	Побудування причинно-наслідкових зв'язків у системі ЗСП	Захист результатів виконання завдань	1
		СРС	9	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Аналіз діяльності підприємництва в конкурентному середовищі	Перевірка СРС	1
Здатність визначати показники конкурентоспроможності підприємництва	8	Ауд.	2	Лекція	Тема 12. Оцінювання конкурентоспроможності продукції (послуг) підприємства	Активна робота на лекції	1
			2	Практичне заняття	Оцінювання конкурентоспроможності продукції	Захист результатів виконання завдань	1
		СРС	9	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Оцінювати конкурентоспроможності продукції "метод балів"	Експрес-опитування	2
	9	Ауд.	2	Практичне заняття	Оцінювання конкурентоспроможності продукції (послуг) підприємства на основі матричних методів	Захист результатів виконання завдань	1
		СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка СРС	1

1	2	3		4		5	6
Визначати та обґрунтовувати фактори підвищення конкурентоспроможності підприємництва	10	Ауд.	2	Лекція	Тема 13. Розроблення та забезпечення підвищення ефективності конкурентоспроможності підприємництва Тема 14. Управління ефективністю конкурентоспроможності потенціалу підприємництва	Активна робота на лекції	1
			2	Практичне заняття	Аналіз конкурентоспроможності бізнесу	Захист результатів виконання завдань	1
		СРС	9	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка СРС	1
	11	Ауд.	2	Практичне заняття	Конкурентоспроможність ефективного розвитку підприємництва	Колоквіум	15
		СРС	9	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка СРС	1
	Всього годин протягом семестру		129		Загальна максимальна кількість балів протягом семестру		60
СЕСІЯ	12	Ауд.	2	Передекзаменаційна консультація	Вирішення практичних завдань на різні теми, що входять до підсумкового контролю	Підсумковий контроль	40
			2	Іспит	Виконання завдань екзаменаційного білету		
		СРС	17	Підготовка до іспиту	Повторення матеріалів змістових модулів		
Усього годин		150		Загальна максимальна кількість балів із дисципліни		100	

Розподіл балів у межах тем змістових модулів наведено в табл. 10.5.

Розподіл балів за темами – II семестр

Поточне тестування та самостійна робота						Сума	Іспит
Змістовий модуль 3			Змістовий модуль 4			60	40
Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14		
7	5	8	6	2,5	1,5		
Колоквіум 1			Колоквіум 2				
15			15				

Примітка. Т1, Т2 ... Т12 – теми змістових модулів.

Максимальну кількість балів, яку може накопичити студент протягом тижня за формами та методами навчання, наведено в табл. 10.6.

Розподіл балів за тижнями II семестру

Теми змістовного модулю		Лекції	Практичні	Експрес-опитування	Перевірка есе	Презентація	Перевірка СРС	Письмова контрольна робота	Колоквіум	Сума балів
ЗМ 3	Тема 9.	1	2	3			1			7
	Тема 10.	1	2				2			5
	Тема 11.	1	1				3	3	15	23
ЗМ 4	Тема 12.	1	2	2			1			6
	Тема 13.	0,5	1				1		15	17,5
	Тема 14.	0,5					1			1,5
Сума балів		5	8	5			9	3	30	60

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 10.7).

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та іншої академічної документації.

Таблиця 10.7

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

11. Рекомендована література

11.1. Основна

1. Економіка підприємства : підручник / за заг. та наук. ред. Г. О. Швиданенко; Держ. вищ. навч. заклад "Київський нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". – 4-те вид, перероб. і доп. – Київ : КНЕУ, 2009. – 816 с.

2. Іванюта С. М. Підприємництво і бізнес-культура : навч. посібник / С. М. Іванюта, В. Ф. Іванюта. – Київ : Центр навчальної літератури, 2007. – 288 с.

3. Менеджмент для магістрів : підручник : у 2 т. / за ред. О. Ф. Балацького, О. М. Теліженка. – Суми : ВТД "Університетська книга", 2011.

4. Мочерний С. В. Основи підприємницької діяльності : навч. посібник / С. В. Мочерний, О. А. Устенко, С. І. Чоботар. – Київ : ВЦ "Академія", 2005. – 280 с.

5. Шваб Л. І. Основи підприємництва : навч. посібник / Л. І. Шваб. – Київ : Каравела, 2006. – 344 с.

11.2. Додаткова

6. Економіка підприємства : підручник / за заг. та наук. ред. Г. О. Швиданенко. – Вид. 4-те перероб. і доп. – Київ : КНЕУ, 2009. – 816 с.

7. Іванілов О. С. Економіка підприємства : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. С. Іванілов – Київ : Центр учбової літератури, 2009. – 728 с.

8. Каплан Р. Сбалансированная система показателей. От стратегии к действию / Р. Каплан, Д. Нортон. – Москва : Олимп-Бизнес, 2014. – 542 с.

9. Контроллинг : учебник для студентов, [аспирантов] / А. М. Карминский, С. Г. Фалько, А. А. Жеваго и др. – 3-е изд., дораб. – Москва : ФОРУМ : ИНФРА-М, 2013. – 420 с.

10. Мазелис Л. С. Методы и модели стратегического управления : курс лекцій / Л. С. Мазелис, М. С. Рахманова, К. С. Солодухин. – Владивосток : Изд. ВГУЭС, 2012. – 552 с.

11. Саниахметова Н. А. Юридический справочник предпринимателя / Н. А. Саниахметова. – Харьков . : ООО "Одиссей", 2006. – 992 с.

12. Скібіцька Л. І. Менеджмент підприємницької діяльності. Книга 1. Організація бізнесу : навч. посіб. / Л. І. Скібіцька, О. М. Скібіцький. – Київ : Кондор, 2009. – 896 с.

11.3. Інформаційні ресурси

13. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV/ / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>.

14. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI/ / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>.

15. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку [Електронний ресурс] . – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1046.172.0>.

Додатки

Додаток А
Таблиця А.1

Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни "Управління ефективністю розвитку підприємництва" за Національною рамкою кваліфікацій України

61

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Мінімальний досвід	Знання	Уміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Теоретичні аспекти понять "ефективність діяльності" та "результативність діяльності"					
Визначати основи понять "ефективність і результативність діяльності підприємництва"	Сутність понять "ефективність", "ефект", "результативність"	Знання основ оцінювання діяльності підприємництва	Обґрунтовувати вибір показників результативності діяльності підприємництва	Донесення інформації та власного досвіду щодо правильного набору показників результативності підприємницької діяльності	Самостійність прийняття рішень щодо певного набору показників результативності й ефективності діяльності підприємництва
Тема 2. Теоретичні аспекти підприємництва					
Обирати організаційно-правову форму підприємництва та вид його діяльності на підставі аналізу факторів зовнішнього і внутрішнього середовища	Сутність понять "підприємництво", "економічна діяльність", "ринкове середовище"	Знання організаційно-правових основ створення та функціонування суб'єктів підприємницької діяльності в Україні	Обґрунтовувати доцільність створення підприємства певної організаційно-правової форми та обирати види діяльності підприємництва з урахуванням факторів впливу зовнішнього середовища	Донесення інформації та власного досвіду щодо впливу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища на вибір організаційно-правової форми і виду діяльності підприємництва	Самостійність прийняття рішень щодо вибору виду діяльності підприємництва з урахуванням факторів впливу зовнішнього середовища

1	2	3	4	5	6
Тема 3. Сутність і зміст поняття розвитку підприємництва					
Здійснювати аналіз розвитку та оцінювання зовнішнього середовища підприємства	Сутність поняття "розвиток", "макросередовище" та "мікросередовище"	Знання зовнішнього середовища як макросередовища підприємства. Знання основних понять та визначень макросередовища підприємства	Аналізувати макро- та мікрофактори, які впливають на діяльність підприємства	Презентація результатів аналізу розвитку макросередовища підприємства	Прийняття рішення у складних і непередбачуваних умовах розвитку підприємства
Тема 4. Сутність і структура капіталу підприємства					
Визначати основні джерела формування капіталу підприємства	Визначення підприємницького "капіталу" та його видів	Знання основних джерел та принципів формування капіталу підприємства, особливостей руху капіталу підприємства	Аналізувати та визначати оптимальні джерела формування капіталу підприємства	Презентація результатів визначення найбільш оптимального формування та ефективного використання капіталу підприємства	Відповідальність за коректність ухваленого ефективного підприємницького рішення
Тема 5. Управління трудовими ресурсами та інтелектуальним капіталом підприємства					
Проводити оцінювання ефективності управління трудовими ресурсами та інтелектуальним капіталом підприємства	Сутність понять "ресурси", "оплата праці", "інтелектуальний капітал" підприємства	Знання ознак управління трудовими ресурсами, їхньої структури, показників руху, чисельності та ефективності використання; форм і систем оплати праці, структури інтелектуального капіталу підприємства	Оцінювати динаміку руху та ефективності управління трудовими ресурсами підприємства	Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію під час оцінювання ефективності управління трудовими ресурсами підприємства	Автономність під час проведення оцінювання ефективності управління трудовими ресурсами та інтелектуального капіталу підприємства

Продовження табл. А.1

1	2	3	4	5	6
Тема 6. Управління інвестиційним капіталом підприємства					
Розв'язувати завдання та проблеми прийняття ефективних управлінських рішень щодо формування оптимального інвестиційного портфеля підприємства	Сутність понять "інвестиційний портфель", "цінні папери" підприємства	Спеціалізовані концептуальні знання щодо формування і аналізу інвестиційного портфеля підприємства з урахуванням невизначеності умов функціонування	Розв'язати завдання і проблеми прийняття ефективних управлінських рішень щодо формування оптимального інвестиційного портфеля підприємства на основі результатів аналізу й оцінювання реальних проектів	Зрозуміле та недвозначне донесення власних висновків щодо формування оптимального інвестиційного портфелю підприємства до фахівців і нефахівців	Прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах щодо управління інвестиціями підприємства
Тема 7. Управління логістичним капіталом підприємства					
Сформувані основні виробничо-логістичні рішення в діяльності підприємства	Внутрішні поточкові процеси на підприємстві	Знання мікрологістичної системи "KANBAN"; логістичної концепції "Just-in-time"; логістичної концепції "Requirements / resource planning"	Оптимізувати матеріальні потоки всередині підприємства	Здатність аргументувати власну позицію щодо вибору методів оптимізації логістичного капіталу підприємства	Здатність ефективно застосовувати логістичний підхід до управління логістичним капіталом
Тема 8. Управління інноваційним капіталом підприємства					
Організувати інноваційну діяльність	Сутність інноваційної діяльності, інноваційних ризиків	Знання критеріїв обґрунтування та прийняття інноваційних рішень	Оцінювати інноваційну діяльність	Презентація результатів оцінювання інноваційних заходів	Самостійність прийняття рішень щодо застосування інноваційних заходів

1	2	3	4	5	6
Тема 9. Управління прибутком підприємства					
Розв'язувати задачі і проблеми прийняття рішень щодо управління прибутком в умовах невизначеності	Сутність понять "прибуток" "витрати", "економічний прибуток" підприємства	Спеціалізовані концептуальні знання щодо управління прибутком на основі визначення мети та функцій ефективного управління підприємницької діяльності	Розв'язувати завдання і проблеми прийняття рішень щодо управління прибутком на основі результатів оцінювання, аналізу та планування основних показників фінансово-господарської діяльності підприємства в умовах невизначеності	Донесення власних висновків щодо управління прибутком підприємства до фахівців і нефахівців	Прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах щодо управління прибутком підприємства
Тема 10. Основні концепції збалансованої системи показників					
Визначати концепцію збалансованої системи показників	Сутність "збалансованої системи показників" підприємства	Знання критеріїв оцінювання збалансованої системи показників	Оцінювати збалансовану систему показників	Презентувати результати оцінювання збалансованої системи показників	Самостійність прийняття рішень щодо використання сучасних концепцій ЗСП
Тема 11. Розроблення збалансованої системи показників підприємства					
Визначати складники збалансованої системи показників	Сутність понять "фінансова складова", "маркетингова складова"	Критерії оцінювання складових ЗСП	Визначати набір показників оцінювання за складниками ЗСП	Донесення інформації та власного досвіду щодо правильного вибору складників для ЗСП	Самостійність прийняття рішень щодо набору складових ЗСП

1	2	3	4	5	6
Тема 12. Оцінювання конкурентоспроможності продукції (послуг) підприємства					
Оцінювати конкурентоспроможність продукції та розробляти заходи щодо її підвищення	Сутність конкурентоспроможності продукції. Поняття характеристик внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства.	Знання критеріїв, факторів та етапів оцінювання конкурентоспроможності товару; принципів і методів оцінювання конкурентоспроможності продукції; основних підходів до управління конкурентоспроможністю товару	Оцінювати конкурентоспроможність продукції, що випускається підприємством. Готувати аналітичні огляди за результатами оцінювання конкурентоспроможності продукції. Підбирати релевантну інформацію щодо факторів внутрішнього та зовнішнього середовища	Аргументування власної позиції щодо вибору методів оцінювання конкурентоспроможності продукції. Здійснення групової взаємодії під час впровадження заходів щодо підвищення рівня конкурентоспроможності продукції підприємства	Самостійне оцінювання конкурентоспроможності продукції. Прийняття управлінських рішень у складних умовах щодо підвищення конкурентоспроможності продукції підприємства
Тема 13. Розроблення та забезпечення підвищення ефективності конкурентоспроможності підприємства					
Розробляти та впроваджувати програму підвищення конкурентоспроможності	Сутність конкурентоспроможності підприємства. Характеристики внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства	Знання концепції розроблення та реалізації програми підвищення конкурентоспроможності підприємства; сутності і співвідношення понять "реорганізація" та "реструктуризація"	Виявляти необхідність розроблення програм підвищення конкурентоспроможності підприємства. Виявляти й аналізувати проблемні сфери діяльності підприємства	Аргументування власної позиції щодо вибору напрямів підвищення конкурентоспроможності підприємства	Прийняття управлінських рішень у складних ситуаціях щодо визначення програми підвищення ефективності конкурентоспроможності підприємства

1	2	3	4	5	6
Тема 14. Управління ефективністю конкурентоспроможності потенціалу підприємства					
Оцінювати конкурентоспроможність потенціалу підприємства та розробляти заходи щодо його підвищення	Сутність потенціалу підприємства. Структура потенціалу підприємства. Сутність моніторингу	Знання сутності та видів управління потенціалом підприємства; сутності і основних рівнів конкурентоспроможності потенціалу підприємства; управління конкурентоспроможністю потенціалу підприємства	Аналізувати використання ресурсів і потенціалу підприємства. Інтерпретувати параметри, процеси і тенденції, що відбуваються у зовнішньому середовищі та аналізувати їхній вплив на конкурентоспроможність потенціалу підприємства. Готувати аналітичні огляди за результатами оцінювання конкурентоспроможності потенціалу підприємства	Аргументувати власну позицію щодо вибору методів оцінювання конкурентоспроможності потенціалу підприємства. Здійснення групової взаємодії під час впровадженні заходів щодо підвищення рівня конкурентоспроможності потенціалу підприємства	Самостійне оцінювання конкурентоспроможності потенціалу підприємства та планування заходів щодо підвищення його рівня

Зміст

Вступ.....	3
1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	5
3. Програма навчальної дисципліни	8
4. Структура навчальної дисципліни.....	14
5. Теми практичних занять	18
5.1. Приклади типових практичних завдань за темами.....	20
6. Самостійна робота студентів	26
6.1. Контрольні запитання для самодіагностики	30
7. Індивідуально-консультативна робота	35
8. Методи навчання	36
9. Методи контролю	40
10. Розподіл балів, які отримують студенти	47
11. Рекомендована література.....	59
11.1. Основна	59
11.2. Додаткова	60
11.3. Інформаційні ресурси.....	60
Додатки.....	61

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА

**Робоча програма
для студентів спеціальності
076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність"
другого (магістерського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач **Матвієнко-Біляєва** Галина Леонідівна

Відповідальний за видання *І. В. Гонтарєва*

Редактор *А. С. Ширініна*

Коректор *Т. А. Маркова*

План 2017 р. Поз. № 89 ЕВ. Обсяг 68 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*